

Sajtóanyag

Konjunktúrajelentés

A világgazdaság és a magyar gazdaság helyzete
és kilátásai 2021 tavaszán

2021/1

Lezárva: 2021. április 6.

A jelentést készítették:

Bogóné Jehoda Rozália

Losoncz Miklós

Matheika Zoltán

Nagy Katalin

Oblath Gábor

Palócz Éva

Vakhal Péter

Szerkesztette:

Nagy Katalin

Palócz Éva

Készült a Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt és a Kopint Konjunktúra Kutatási Alapítvány együttműködésében.

ISSN: 0865-7645

E kiadvány a Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. engedélye nélkül nem sokszorosítható!

A Zrt. címe: 1112 Budapest, Budaörsi út 45.

Telefon:309-2695 Telefax: 309-2647

www.kopint-tarki.hu

info@kopint-tarki.hu

A világgazdaság

2020-ban év egészét tekintve a **globális kibocsátás** mintegy 3,4%-kal csökkent, ami a II. Világháború óta a legnagyobb visszaesést jelenti. Ezzel együtt a visszaesés nem volt olyan mértékű, mint ahogyan azt korábban vártuk. Az idei évre vonatkozó előrejelzések továbbra is meglehetősen bizonytalanok. A pandémia egy újabb, – főleg Európában – a korábbiaknál erősebb hulláma jelentkezett az év első negyedében. Általánosan jellemző, hogy a növekedés jelentős mértékben a különböző fiskális ösztönzőkre támaszkodik. A fejlett országokban jellemző, hogy míg a magánfogyasztás visszafogott marad, a lakossági megtakarítások erőteljesen nőnek. Ennek is tudható be, hogy az infláció egyelőre mérsékelt maradt, azonban egy enyhén emelkedő trend már kezd kibontakozni, s ha a költségek megindul, ez a helyzet könnyen változhat. A tavalyi év első felének erős visszaesése után a beruházási tevékenység is erőre kapott, így összességében a beruházások jobban teljesítettek az év egészében, mint ahogyan azt korábban vártuk. Ugyanakkor látni kell, hogy bizonyos ágazatokban (vendéglátás, szállodai szolgáltatások, turizmus, légitársaságok, szórakoztatóipar) a krízis továbbra is jelen van, s – ha a pandémia kikényszerítette megszorítások nem enyhülnek – akkor ezekben az ágazatokban a csődök sorozata várható, mert az állami segítség nem tudja kompenzálni a tartós bevételkiesést. Az idei évre vonatkozó eddig megjelent előrejelzések meglepően optimisták: így az OECD tavaszi prognózisa 5,6%-os globális növekedést vár az idén. Ez az optimizmus elsősorban azon alapszik, hogy az átoltottság javulása következtében a pandémia fokozatosan enyhül, és az élet a nyári hónapokra visszatérhet a normális kerékvágásba. Mi előrejelzésünkben ennél nagyobb kockázatokat látunk. Az oltási kapacitások szűkössége következtében úgy gondoljuk, hogy ez a normalizálódás nem lesz olyan gyors, és különösen azokban az országokban, ahol az egészségügyi kapacitások korlátozottabbak, kockázatos a lazítás. A fiskális ösztönzők kifutásának hatásai ugyancsak lefelé mutató kockázatot jelentenek.

Az **árak kereskedelmének volumene** lassan visszatér a 2020 előtti szintekre, miután a tavalyi tavaszi leállások után nyilvánvalóvá vált, hogy az áruforgalmat a járvány alatt sem szükséges korlátozni. A piac azonban szerkezetváltozáson megy keresztül.

A **nyersanyagárak** esetében emelkedő trend jellemző. Az élelmiszerek és az ipari fémek terén is 20%-ot meghaladó a drágulás, amelyre nagyon régen nem volt példa. A háttérben a lassan újrainduló magánfogyasztás, valamint a piac átrendeződése áll. A nyersolaj ára szintén emelkedik, idén éves átlagban 67 dollár/hordó körül alakulhat, de nagyobb áringadozások továbbra sem kizártak.

A **monetáris politika** továbbra is expanzív marad, jelentősebb változás a fejlett országok esetében nem várható. Tavaly a legtöbb fejlett országban eleresztették a fiskális gyeplőt, és mindenütt nagyvonalú ösztönző programok léptek életbe. Tekintettel arra, hogy a járvány az idei év első felében is meghatározó következményekkel bír, és a különböző mértékű korlátozások ápriliséig biztos fennmaradnak, a fiskális ösztönzők leépítésére az idén még nem kerül sor.

Az **Európai Unió külső környezetében** lassan kedvezőbb trendek bontakoznak ki. Az amerikai GDP az idén 6-7%-kal is bővíthet, a japán gazdaság esetében 3-4% körüli

növekedés várható. Kína az idén már a korábbi dinamikával, 7-8% közötti ütemben növekedhet.

Az **eurózána** a tavalyi 6,6%-os visszaesés után az idén 4-5%-kal bővílhet, amiben a fiskális ösztönzőknek még mindig nagy szerepük van. A **közép-kelet-európai országok** esetében 4% körüli növekedést várunk az idei évre.

A magyar gazdaság

2020 negyedik negyedévében a járvány második hulláma a vártnál enyhébben rontotta a növekedési teljesítményt. A **GDP** csökkenésének üteme nem fokozódott, hanem kissé tovább mérséklődött, 3,5%-ra. Ebben egyrészt az állóeszköz-felhalmozás váratlan növekedésbe fordulása játszott szerepet – az állami és háztartási beruházások meglődulása nyomán – másrészt a nagyon kedvező áru-külkereskedelmi mérleg. A magánfogyasztás ugyan a harmadik negyedévinél erőteljesebben esett vissza – 4%-kal – de a romlás mérsékelt maradt. Ennek következtében a **GDP 2020. évi** csökkenése is a vártnál enyhébb, 5%-os volt. **Az idei évre élénk, 4%-ot meghaladó növekedést várunk**, részben a bázishatásból kifolyólag, részben az év második felétől a járványügyi korlátozások oldásából adódó élénkülésnek köszönhetően.

Az **ipart** a járvány őszi felfutása csak enyhén érintette, így a bruttó termelés a harmadik negyedévi szelíd csökkenés után a negyedik negyedévben közel 3%-kal bővílt. Idén januárban viszont ismét visszaesésre került sor – a további kibontakozást gátolja a globális szállítási láncok akadozása, illetőleg – főleg az autóiparban – a chiphiány. Ezzel együtt az idei év egészére jelentős, 7%-ot meghaladó bővílést várunk.

Az **építőiparban** a harmadik negyedévi drámai visszaesés a negyedik negyedévben erőteljesen mérséklődött, majd idén januárban kétszámjegyű növekedésbe fordult. Ez leginkább a magasépítés visszaépülésének köszönhető, de januárban már a mélyépítés teljesítménye is feljebb kúszott. A megrendelések alakulása főleg a magasépítésnél kedvező, de év elején a mélyépítésnél is megugrott a rendelésállomány. Az idén már a lakásépítést és -felújítást támogató intézkedések hatása is látható lesz, így az ágazat kibocsátása 10% körüli – esetleg magasabb – ütemben nőhet.

Korábbi várakozásunkkal ellentétben egészen a tavalyi év végéig kitartott a befejezett és átadott **lakások** számának év/éves emelkedése – az utolsó negyedévben az emelkedés üteme egyenesen 40% fölé gyorsult. Eközben viszont az újonnan megkezdett és a folyamatban lévő lakásépítési projektek értékének csökkenése is folytatódott. Ugyanakkor a lakásépítés ÁFA-kulcsának ismételt leszállítása, valamint a bejelentett otthonteremtési kedvezmények az induló projektek számának jelentős emelkedését eredményezik az idén és jövőre.

A teljes munkaidőben dolgozók bruttó **keresetei** 2020 utolsó hónapjaiban is dinamikus emelkedtek, így éves átlagban a megfigyelt munkáltatói körben 9,7 százalékkal nőttek, ami a reálkeresetek 6,2 százalékos bővílését eredményezte. A válság közepette is dinamikus mért béremelkedéshez néhány torzító tényező is hozzájárul, ugyanakkor az alkalmazotti létszám-csökkenés miatt még a hivatalos

adatokból számított nettó **reálkereset-tömeg** is csak minimálisan nőtt tavaly. Más a helyzet viszont **idén januárban**, miután jóval enyhébb létszámvesztés és átmenetileg alacsonyabb infláció mellett a nominális keresetek továbbra is 9% feletti ütemben nőttek, a tavalyinál sokkal szerényebb minimálbér-emelés ellenére. Az év további részében lassulásra számítunk, de az éves ütem így is meghaladhatja a 7%-ot.

A **foglalkoztatottak** száma a tavalyi harmadik negyedév után a negyedik negyedévben is 0,6%-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Vagyis a foglalkoztatottság dinamikája nem javult tovább, sőt az idei év elején romlani kezdett: februárban a foglalkoztatottak számának csökkenése 2,2%-os volt. A **munkanélküliségi ráta** januárra 5%-ra emelkedett, majd februárban 4,5%-ra mérséklődött. Érdemi javulásra az év második felében kerülhet sor, de összességében az éves átlagos munkanélküliségi ráta aligha lesz a tavalyi 4,1%-nál sokkal alacsonyabb.

A **magánfogyasztás** visszaesése a negyedik negyedévben – a járvány második hulláma és az ismét bevezetett korlátozások miatt – 4%-ra gyorsult. Az egész tavalyi év átlagában a csökkenés aránylag mérsékelt, 2,8%-os volt. Idén a mérsékelt bértömeg-emelkedés és a 2020-ban erősen visszaeső vállalkozói jövedelmek részleges visszaépülése mellett a magánfogyasztás 3,5%-ot meghaladó bővülését várjuk, noha ezen belül az év elején még csökkenésre kerül sor a folytatódó, sőt megszigorított korlátozások miatt.

A nemzetgazdasági **beruházások** hirtelen növekedésbe fordultak 2020 negyedik negyedévében. Ugyan a vállalati beruházások esése is mérséklődött, de a növekedés az állami és háztartási beruházásoknak tudható be. Várakozásunk szerint főleg e két szektornak köszönhetően az idén a beruházások volumene dinamikusán, 8% körüli ütemben bővílhet.

A negyedik negyedévi ipari bővüléssel párhuzamosan az **áru-külkereskedelem** jelentős növekedést produkált, ráadásul az export és import dinamikája közti arány igen kedvező volt. Ennek eredményeképpen tavaly a külkereskedelmi többlet euróértéke – minden korábbi várakozást felülírva – kb. egyharmaddal meghaladta a 2019. évi értéket. Az ipar logisztikai nehézségeivel is összefüggésben **idén januárban** az export és az import egyaránt visszaesett, ám az export dinamikája erősebb maradt – részben gazdaságon kívüli okokból – így az év a külkereskedelmi többlet látványos kezdeti megugrásával indult.

2020-ban jelentős kilengések jellemezték a **külső egyensúlyi folyamatokat**: az év második negyedében jelentősen romlottak, a harmadik negyedében pedig számottevően javultak a külső alakulását kifejező mutatószámok, követve a gazdaság általános állapotát. Az év egészében három fontos változás történt a folyó fizetési mérleg szerkezetében: jelentősen csökkent az áruforgalom és a jövedelemegyenleg hiánya, amelyek együtt ellensúlyozták a szolgáltatásforgalom többletének csökkenését, így a folyó fizetési mérleg egyenlege enyhe deficitből egyensúlyba került. A nettó külső adósság alig változott, de e mögött is jelentősek a szerkezeti átrendeződések: a bruttó adósság számottevően nőtt, miközben a devizatartalékok hasonló mértékben megemelkedtek.

2020-ban az **államháztartás** központi alrendszernek pénzforgalmi hiánya 5549 milliárd forint, a folyó áras GDP 11,7 százaléka volt. A koronavírus-járvány által

előidézett recesszió ellenére a bevételek növekedtek, a hiányért a kiadások emelkedése volt a felelős, különösen a decemberi kormánydöntések, amelyek egyedül a GDP majdnem két százaléknyi plusz hiányát eredményezték. A GDP-arányos eredményeszemléletű hiány 2020-ban az uniós átlaghoz közeli, 8,1 százalék volt, 2021-ben pedig 6,5 százalék prognosztizálható. Ez azonban az évközi kormányzati intézkedések hatására módosulhat. Pozitív kockázati tényező az uniós források beáramlása, illetve a GDP vártnál nagyobb dinamikája.

A koronavírus-járvány következményei megakasztották az **államadósság** 2010-2011 óta visszaeső trendjét. A maastrichti szemléletű bruttó államadósság 2020 végén az előző évinél 15 százalékponttal magasabb, a GDP 80,4 százaléka volt, 2021 végén pedig 81 százalék körül prognosztizálható. Az Államadósság Kezelő Központ az idén továbbra is a forintkibocsátásokra, azokon belül a lakossági állampapírokra kíván támaszkodni. Ennek hátránya az államadósság finanszírozásának a devizahiteleknél magasabb költsége, előnye az árfolyamkockázat hiánya.

A tavalyi 3,3%-os fogyasztói **árindexet** 2021-ben ennél magasabb, előrejelzésünk szerint 3,7%-os árindex követheti. Az élelmiszerárak idén feltehetőleg nem emelkednek már a tavalyi rekord-ütemben, kimagasló áremelkedés várható azonban az élvezeti cikkek terén, s a tartós fogyasztási cikkek árai is határozottan emelkedésnek indultak. A piaci szolgáltatások várható árindexével kapcsolatban ma még nehéz előrejelezni, hogy az év folyamán valamikor újrainduló lakossági szolgáltatáspiacon az árak alakulását a nagyon rossz állapotba került szolgáltatók áremelési szándékai (kényszere) vagy a lakosság továbbra is óvatos magatartása fogja-e inkább meghatározni. 2020-re az ideinél valamivel alacsonyabb, 3,5% körüli árindexet jelzünk előre.

A forint euróval szembeni **árfolyama** 2020-ban külső és belső tényezők hatására - nagy volatilitás mellett - tovább gyengült, egyszer rövid időre megközelítve a korábbi mélypontot. Az árfolyamhoz hasonlóan az állampapírpiaci hozamokat is külső és belső hatások alakították 2020-ban, különösen a hozamgörbe rövid oldalán. A maastrichti kritériumnak megfelelő magyar hosszú hozam meghaladta a szlovák, a cseh és a lengyel szintet, de alacsonyabb maradt a románánál.

A vállalati **hitelállomány** zsugorodását az MNB NHP Hajrá programja keretében folyósított hitelek ellensúlyozták valamelyest. A koronavírus-járvány következményeként lassult a háztartások hitelkeresletének a növekedése, de a babaváró hitel iránt továbbra is nagy az érdeklődés.

Makrogazdasági mutatók és a Kopint-Tárki prognózisa

(éves változás, százalék)

	Tényadatok			Előrejelzés		
	2019	2020	2021	2021		2022
			I. né.	2020 dec.	2021 ápr.	2021 ápr.
GDP-aggregátumok reálnövekedése						
GDP összesen	4,6	-5,0		3,5	4,5	4,5
<i>Belföldi felhasználás</i>	6,6	-3,0		2,8	4,5	4,5
Magánfogyasztás	4,6	-2,8		3,0	3,7	3,7
Közösségi fogyasztás	5,6	2,8		0,0	0,0	0,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	12,8	-7,3		4,5	8,0	8,0
Bruttó felhalmozás összesen	11,3	-5,5		3,3	8,0	8,0
Export	5,8	-6,8		5,6	6,7	6,3
Import	8,2	-4,4		4,7	6,7	6,4
Ipari termelés	5,6	-6,1	-6,7 ^e	4,5	7,5	5,0
Fogyasztói árindex	3,4	3,3	2,9 ^f	3,0	3,7	3,5
Foglalkoztatás, jövedelmek						
Foglalkoztatottak számának növekedése ^a	0,8	-0,9	-1,5 ^f	1,0	1,0	0,6
Foglalkoztatási ráta ^a	62,6	62,1	62,0 ^g	60,6	62,8	63,1
Munkanélküliségi ráta ^a	3,3	4,1	4,8 ^f	4,0	4,0	3,6
Termékegységre jutó bérköltség ^b	7,6	1,1		3,4	1,1	1,7
Bruttó nominális keresetek ^c	11,4	9,7	9,5 ^e	6,5	7,5	7,1
Nettó reálkeresetek	7,7	6,2	6,6 ^e	3,3	3,7	3,5
Megtakarítási ráta a GDP %-ában ^d	5,0	6,1		5,0	6,0	5,5
Folyó fizetési mérleg						
a GDP %-ában	-0,5	0,1		--1,2	0,5	0,7
Folyó fizetési és tőkemérleg						
a GDP %-ában	1,4	2,1		0,5	2,5	3,0
Államháztartás						
Államháztartási egyenleg, a GDP %-ában	-2,0	-8,1		-7,0	-6,5	-5,0
Bruttó államadósság, a GDP %-ában	65,5	80,4		78,4	81,0	80,0
Rövidtávú hozam (3 hó), időszak vége	-0,01	0,28	0,69 ^h	0,3	0,7	0,7
Hosszút. hozam (10 év), időszak vége	2,01	2,08	2,65 ^h	2,2	2,6	2,6
Nemzetközi feltételek						
Nemzetközi kereskedelem volumene	4,0			8,3		
Brent olajár (\$/hordó, időszaki átlag)	64,4	41,8	58,5 ^f	50,0	67,0	70,0
GDP-változás az Eurózában, %	1,3	-6,6		4,6	4,8	4,2
GDP-vált. az új EU-tagországokban, %	3,6	-4,0		4,1	4,2	4,2
Forint/euró, időszaki átlag	325	351	361	360	365	365
Dollár/euró, időszaki átlag	1,12	1,14	1,21	1,14	1,20	1,20

a Munkaerő-felmérés alapján, időszaki átlag, 15-74 éves népesség. A közfoglalkoztatottak a foglalkoztatottakhoz sorolódnak.

b Feldolgozóipar, bruttó hozzáadott érték és (a természetbeni juttatásokat is tartalmazó) havi átlagos munkajövedelem alapján euróban mért egységbérköltség százalékos változása, évkezdettől kumulált adat

c A megfigyelt munkáltatói kör adatai alapján

d Háztartások négy negyedéves halmozott nettó finanszírozási képessége a GDP %-ában

e január

f január-február

g december-február

h február

